

ENTREVISTA A SALAH JAMAL

ANNA CABRE-VERDIELL BOSCH

El metge, historiador i escriptor d'origen palestí, Salah Jamal, viu a Barcelona des de fa cinquanta-dos anys. Es va criar a l'epicentre d'un conflicte polític que va marcar la seva infància, la història de la seva família i la seva nació i que encara segueix definint la seva vida i la de molts Palestins.

Ens trobem amb ell online per parlar del conflicte e intentar entendre'n les arrels, la trajectòria i les conseqüències.

Fotografia: C. Castillo

Anna Cabré-Verdiell – Com explicaries el conflicte entre Israel i Palestina a un ésser extraterrestre que no en sap res?

Salah Jamal - D'entrada, no és un conflicte. Quan parlem de conflicte entenem que dues potències amb forces similars, tant militars com econòmiques, estan en litigi. En aquest cas, el que trobem és una força d'ocupació, Israel, apropiant-se d'un territori que no és seu en vers d'un poble ocupat, el palestí. Des de principis del segle XX, en ple auge del colonialisme occidental, van anar arribant a Palestina colonialistes europeus de religió jueva. Amb la protecció de l'imperi de torn, Gran Bretanya, aquests colons van anar

augmentant en nombre i creant colònies en territori palestí. L'any 1948, van declarar la creació de l'estat d'Israel i en van expulsar la majoria de la població autòctona de Palestina amb el suport de les potències occidentals. Posteriorment, al 1967, aquest estat artificial va ocupar els territoris que restaven de Palestina; Cisjordània i Gaza. D'ençà, tot i que la comunitat internacional insta Israel a retirar-se de Cisjordània i Gaza, la colonització continua il·legalment. Israel segueix expropiant terreny palestí, creant-hi més colònies i empenyent els palestins cap a l'exili. Llavors, això és un conflicte?

A.C - Per què vas marxar de Nablus, Palestina?

S.J - En un territori ocupat militarment, sense un sistema educatiu estable, on hi ha tocs de queda a diari, revoltes, guerra de guerrilles, manifestacions constants... el dia a dia és impossible. Un s'ha de buscar la vida i allà no hi havia futur, per tant vaig haver de marxar per nassos. No et pots ni imaginar el que és viure sota una ocupació militar; perds la noció del temps i de la ubicació. Per moure't d'un lloc a un altre necessites permisos, que et concedeixen o no de forma capritxosa, i temps. Potser voldries casar-te el 20 de maig, però arriba el dia i resulta que hi ha un toc de queda i simplement, tu, no et cases. I el mateix passa a l'hora d'anar a reunions o a l'escola. El professor no arriba perquè hi ha un control militar de camí i mentrestant, els nens son a la classe sense mestre o al revés, a vegades el mestre arriba però els nens no. Et bloquegen contínuament, amargant-te la vida per fer-te marxar. Avui en dia, no agafen una població sencera, la fiquem en camions i l'expulsen d'un territori. El que fan és la neteja ètnica subtil; expropiacions de terra, talls d'aigua, d'electricitat...

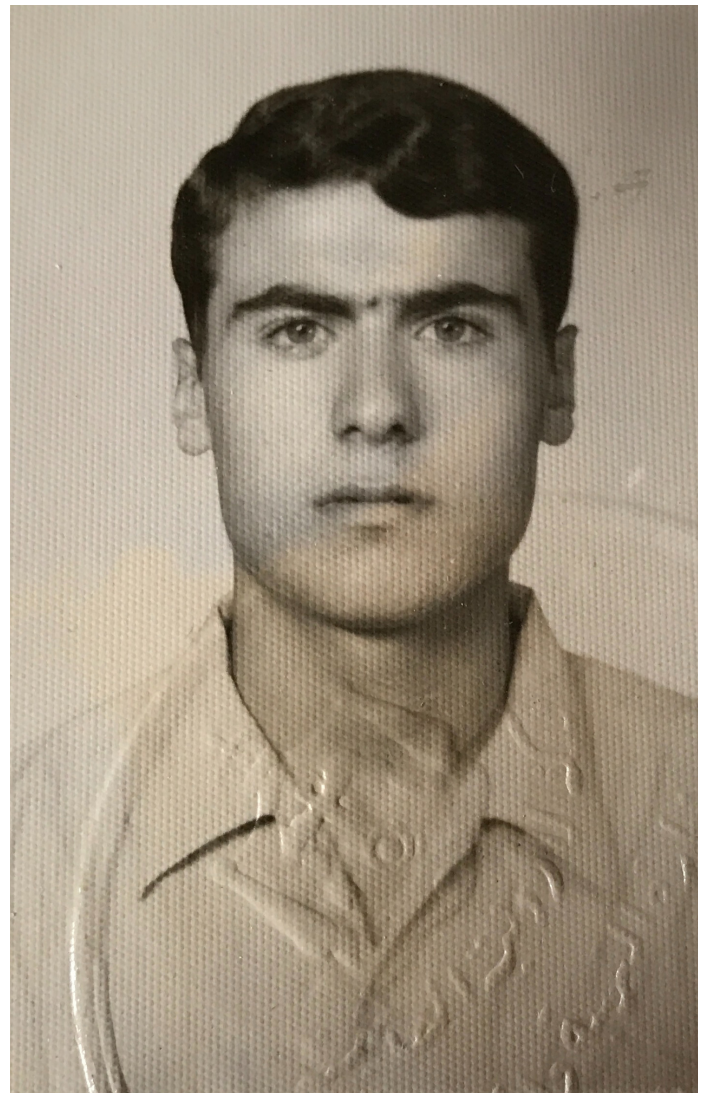
A.C - Al teu llibre 'Nakba, 48 relats de vida i resistència a Palestina' escrius 'els nens pobres creixen abans de temps'. Créixer en un context d'ocupació i resistència també et fa créixer abans d'hora?

S.J - És clar, per la senzilla raó de que neixes en una situació anormal. No és normal que una colla de soldats entrin a casa teva amb metralletes, amenaçant els teus grans que per tu són sagrats. Quan veus un soldat humiliant el teu referent, sents que el teu déu ha caigut i, és clar, la família es des estructura. El que fan és destruir la jerarquia familiar i el teixit social palestí.

Als nens no cal explicar-los el què passa perquè ho veuen i ho viuen contínuament. Al principi intentes apartar-los del conflicte per no amargar-los la vida, però al final el dia a dia t'obliga a parlar-ne. A Palestina, un nano de sis o set anys sap què és una ocupació, un control militar, un avió F16... sap parlar de la política del que veu, i si el què veu és el pare resistint als soldats, s'hi apunta i fa qualsevol cosa per ajudar a la seva família; col·labora amb la resistència de la manera que pot, llençant pedres, a puntades de peu, o a insults. En una situació així no tens més remei que involucrar-te.

A.C - Et consideres un exiliat, un refugiat, un desplaçat, un immigrant...?

S.J - Quan vaig arribar a Barcelona l'any

Fotografia: Hadla Innab

1969-1970, el concepte d'immigrant no existia. Espanya era una país pobre i per tant un país exportador de treballadors més que no pas un país on la gent vingués a buscar feina. Jo vaig sortir de Nablus per fer la carrera amb els diners de la família, per tant no n'era de refugiat. Possiblement em vaig convertir en desplaçat anys després. Segons la llei israeliana, els palestins que surten del país han de tornar un cop a l'any per renovar la targeta de residència; per l'estat d'Israel, els palestins a casa nostre no som considerats autòctons, sinó residents tolerats. Al no tornar, vaig passar a ser considerat un estranger i vaig perdre, per dir-ho d'alguna manera, la meua nacionalitat. A ulls dels israelians jo ja no existia, i des d'aleshores soc un apàtrida. De tota manera, quan portes tant de temps fora de casa la noció d'ètnia es desvirtua.

A.C - Com sobreviu un poble que viu constantment oprimat, privat de productes bàsics, boicotejat, fragmentat territorialment i social... amb quins recursos i amb el suport de qui?

S. J - Doncs amb el suport de ningú. Aquesta és la idiosincràsia del poble palestí; des de fa un segle viu en una situació d'abandonament, d'ocupació i d'expulsió i tot i així resisteix perquè en té el dret i perquè, si m'apretes, tenim la raó. Saber que tens la raó et dona una força quasi extraterrestre per resistir tant físicament com moral. També tenim dignitat, i tot i saber que l'enemic és vint vegades més fort i que compta amb el recolzament de les potències occidentals, no ens deixem avassallar. Per altre banda, jo no defenso la causa palestina per raons ètniques, sinó per raons de justícia. Israel va cometre una injustícia en vers el poble palestí; va expulsar un poble de les seves cases, va desplaçar-lo a un trosset de Palestina, va ocupar després aquest trosset restant i ara volen annexionar-lo. Una cosa així no ha passat en la història.

A.C - Quines son les conseqüències del crim de silenci de la comunitat internacional?

S.J - No és un crim de silenci, sinó de complicitat absoluta. Darrere de la decisió de crear l'estat d'Israel en territori palestí, hi ha la intenció d'establir una línia de defensa, una base militar al centre del món àrab per protegir els interessos del món occidental a l'orient pròxim. Anglaterra, els Estats Units, Alemanya, França... les potències occidentals defensen i mantenen l'estat d'Israel com la gran potència aliada a l'orient pròxim perquè els facilita l'expoli de la riquesa energètica i de matèries primeres de la zona. Una zona desestabilitzada sempre és més fàcil de dominar i per això, des de la creació de l'estat d'Israel, a la zona mai hi ha hagut pau; Irak, Siria, el Líban...divideix i vencerà.

A.C - A més de buscar aquesta porta d'entrada als recursos naturals del món àrab, creus que Palestina ha sigut la moneda de canvi del món occidental per redimir-se de tragèdia de l'holocaust?

S.J - Això és una gran equivocació. El projecte sionista de crear una llar nacional pels jueus ve de molt abans de l'holocaust. L'any 1897 al congrés de Basilea, ja es va proposar la formació de l'estat d'Israel en territoris a l'Argentina o al Canadà, però els imperis de torn necessitaven una base militar a l'orient pròxim i van recolzar la idea de crear-lo a Palestina. Aleshores, les potències occidentals van aprofitar la mitologia anacrònica del retorn a la terra promesa per justificar la decisió. Però Palestina també és considerada Terra Santa pels cristians i pels musulmans, aleshores, per què aquesta exclusivitat? Doncs com ja hem dit, es deu als interessos del món occidental e imperialista. És una qüestió política, econòmica i estratègica, no pas religiosa.

A.C - Mentre preparava aquesta entrevista, gent propera a mi m'ha recomanat prudència a l'hora d'escriure per tal que no se'm titllés d'antisemita...

S.J - Això és una arma llancívola, una manera d'intimidar-te, de forçar-te a fer autocensura abans d'opinar sobre el govern israelià. L'Antisemitisme és una hostilitat irracional contra els jueus pel simple fet de ser jueus. Aquí no estem pas criticant als jueus, estem criticant una actitud política d'un estat polític, no religiós; no és el mateix. Per exemple, si critiques el govern de l'Aràbia Saudita t'acusen de tenir fòbia als àrabs, però tenir una actitud crítica en vers un govern determinat que resulta que és àrab, no vol dir ser anti àrab. Franco, Pinochet, Turmp...tots els feixistes utilitzen la mateixa retòrica, fan servir aquesta arma llancívola per acollonar-te i censurar-te.

A.C - És possible arribar a un acord entre els dos pobles de convivència en un mateix territori?

S.J - Físicament és impossible fer un estat palestí viable i cohesionat, perquè el territori està esquarterat per colònies, carreteres exclusives, innumerables controls... Els pobles palestins estan aïllats els uns dels altres. Es diu de l'actual Palestina que és com la pell del lleopard o el formatge de Gruyère, foradat per tot arreu. L'única possibilitat pacífica seria formar un únic estat entre Israel i Palestina on israelians i palestins tinguessin igualtat de drets. L'estat d'Israel però, no contempla aquesta possibilitat perquè la majoria parlamentària d'aquest possible estat seria de majoria palestina. Avui en dia, és ben sabut que l'estat d'Israel és un estat racista on els israelians tenen un estatus i els Palestins en tenen un altre, com passava a la Sudàfrica de l'apartheid.

Salah Jamal - dempeus a la dreta - fotografiat amb la seva mare, les seves cinc germanes i dos dels seus germans. Fotografia: Hadla Innab